

Kvalitetsnormen for villrein og tiltaksplaner

Kvalitetsnorm for villrein

www.nina.no

1400

Miljøkvalitetsnorm for villrein

NINA Rapport

Forslag fra en ekspertgruppe

Morten Kjørstad, Siri Wølneberg Bøthun, Vegard Gundersen, Øystein Holand, Knut Madslien, Atle Mysterud, Ingrid Nerhoel Myren, Tor Punsvik, Knut Røed, Olav Strand, Torkild Tveraa, Hans Tømmervik, Bjørnar Ytrehus & Vebjørn Veiberg (red.)

- Stortinget ba i 2016 regjeringen om å lage en kvalitetsnorm for villrein, etter NML § 13.
- Faggrunnlag og forslag til kvalitetsnorm utarbeidet av ekspertgruppe oppnevnt av Miljødirektoratet i 2017/18
- Fastsatt ved Kgl.res. 23.06.20 etter bred høring, trådte i kraft straks

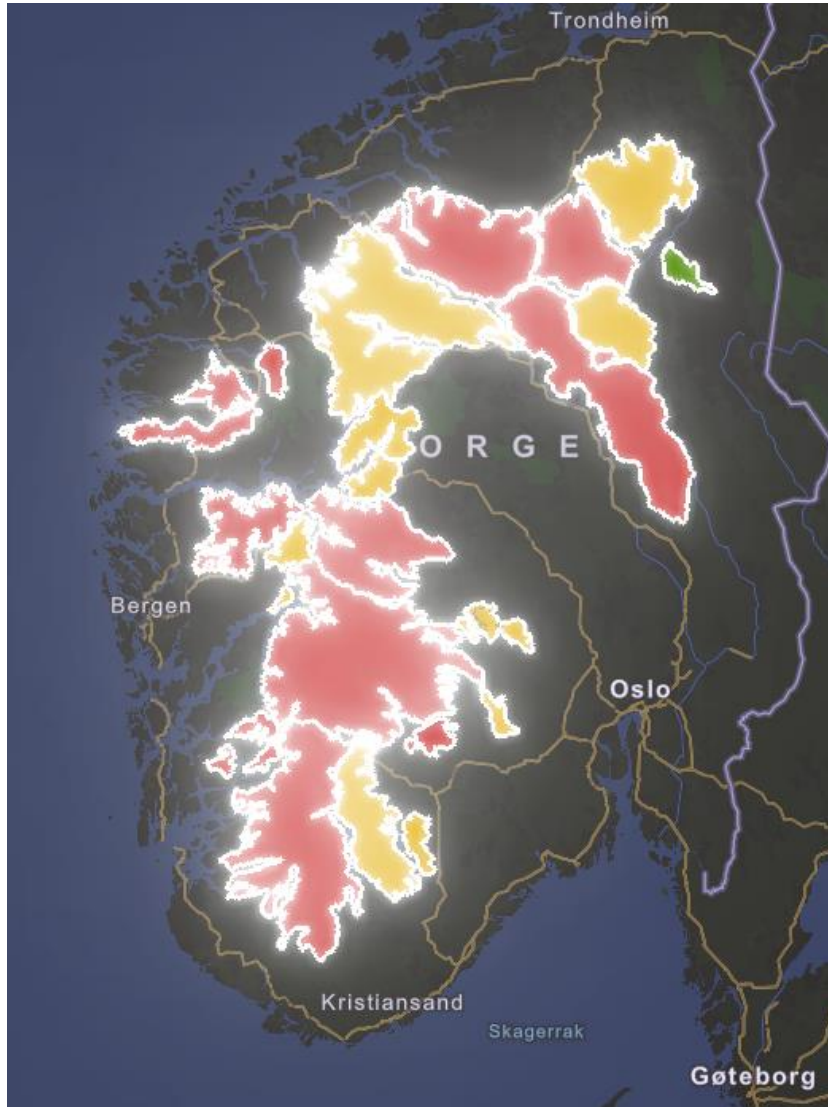
Kvalitetsnorm for villrein (hjemmel i NML §13)

Formålet med kvalitetsnormen er å bidra til at villrein, og de ulike villreinområdene, forvaltes på en slik måte at internasjonale forpliktelser overholdes, og at nasjonale målsettinger om ivaretagelse av levedyktige bestander innenfor sine naturlige utbredelsesområder nås. Kvalitetsnormen er retningsgivende for myndighetenes forvaltning i alle saker som har betydning for villrein og skal gi myndighetene et best mulig grunnlag for forvaltningen av bestandene og leveområdene, og faktorene som påvirker disse.

<https://lovdata.no/forskrift/2020-06-23-1298>

Kvalitetsnorm for villrein

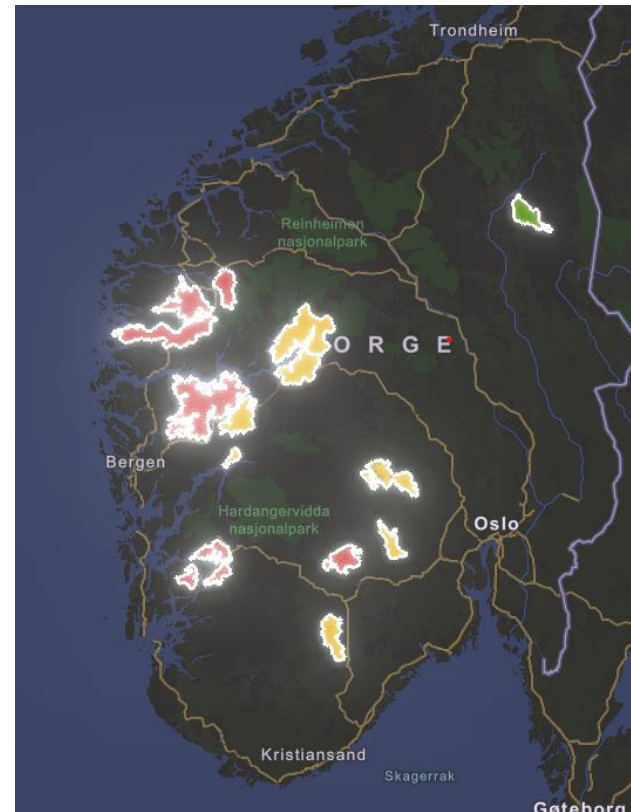

- **De ti nasjonale villreinområdene klassifisert av ekspertgruppe våren 2022, de øvrige 14 områdene i 2023**
  - Deretter full klassifisering hvert 4.år
- Har utløst arbeid med tiltaksplaner for 7 nasjonale villreinområder**

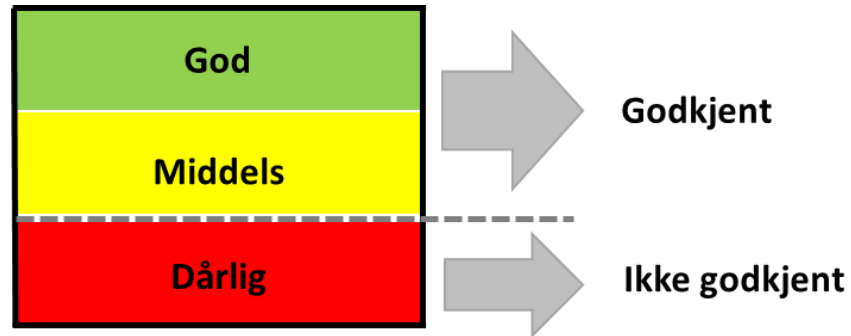
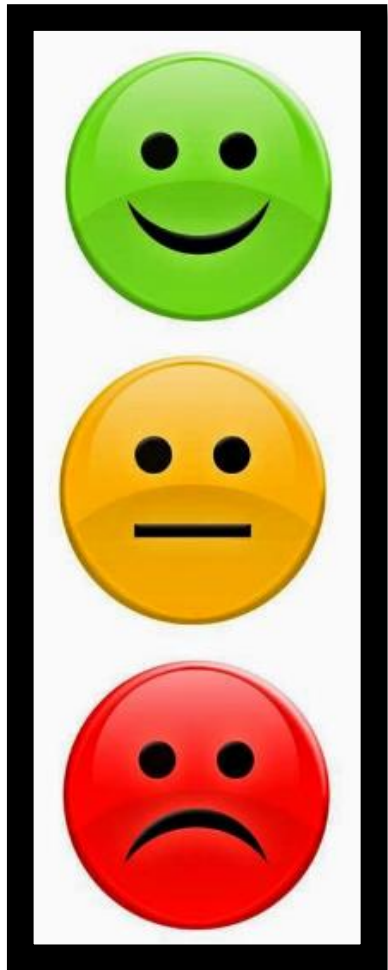
Nasjonale villreinområder (2022)

Ikke-nasjonale villreinområder (2023)

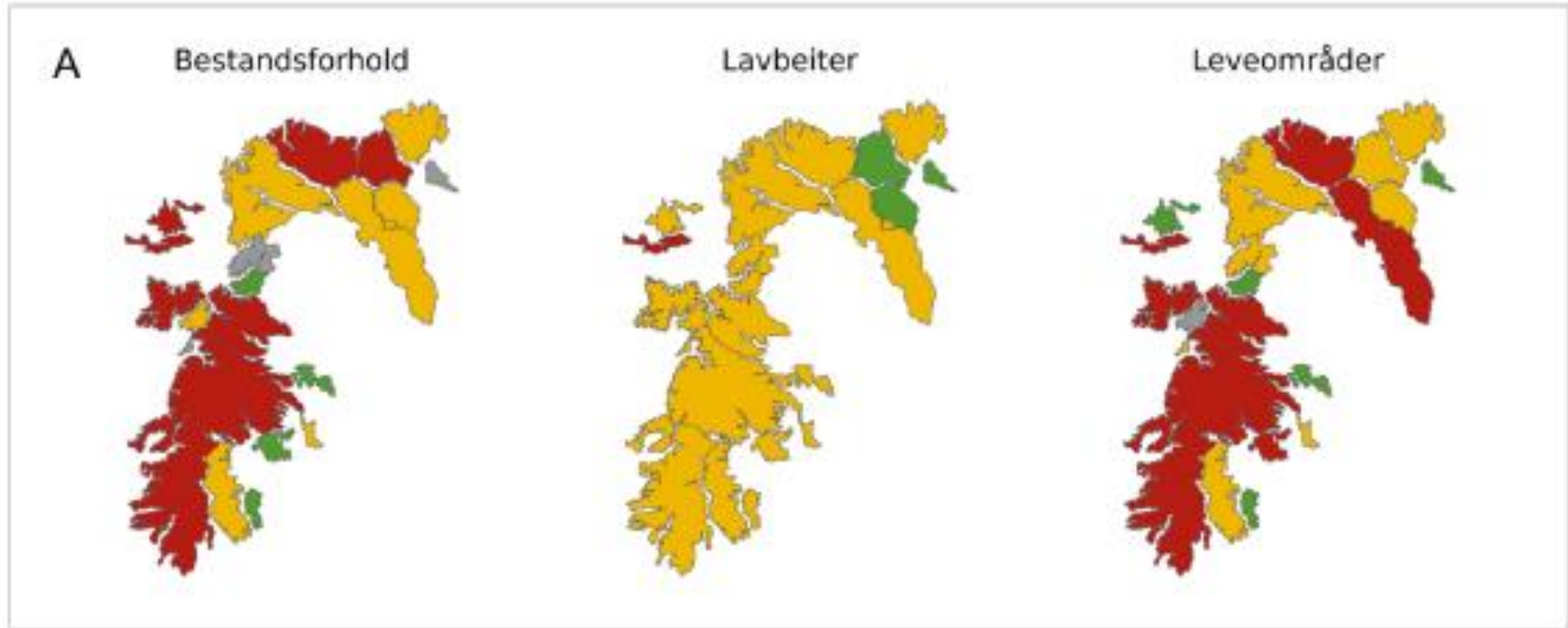

Klassifisering

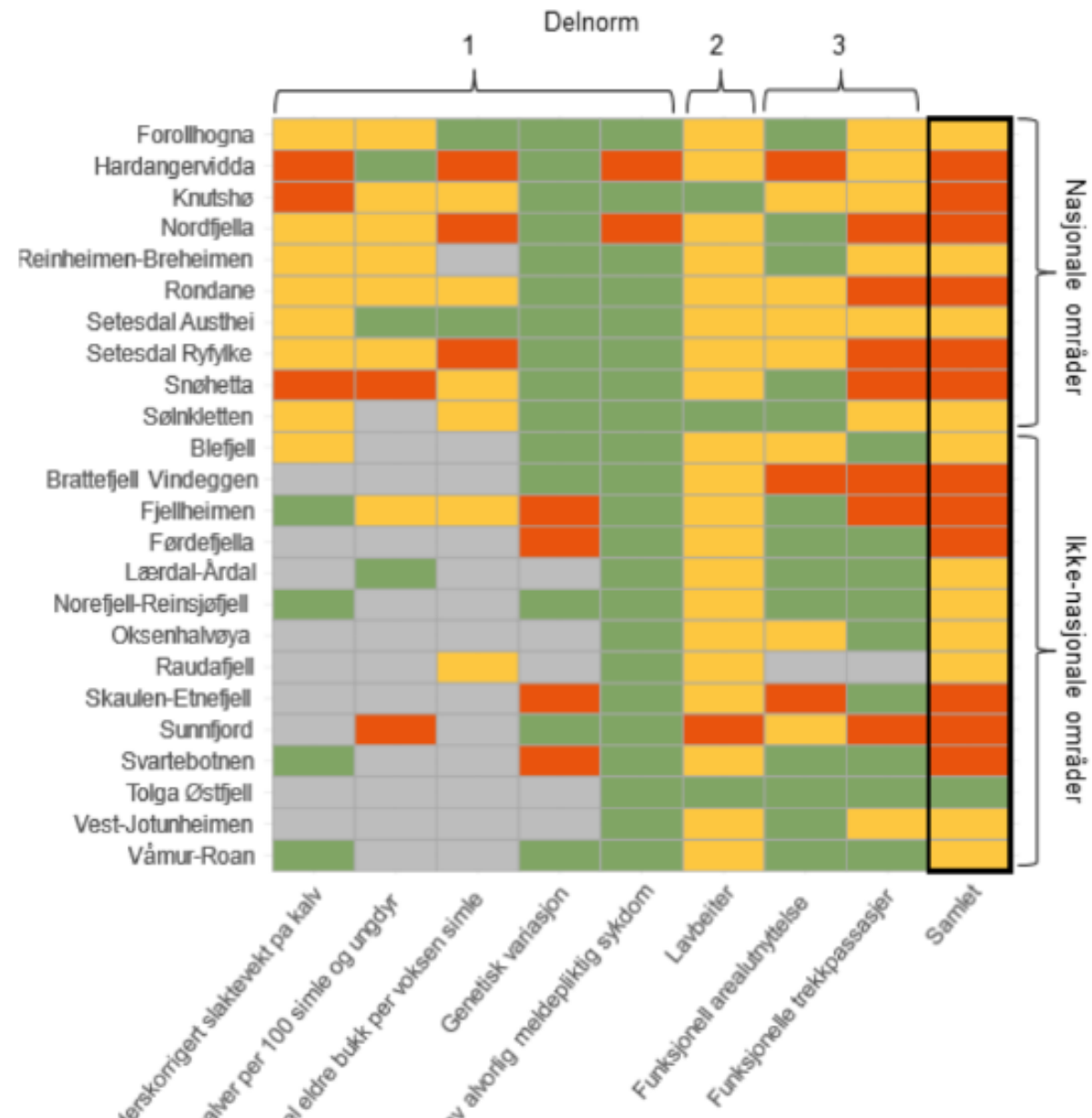

- Statusvurdering for siste fem år etter tre delnormer: 1) Bestandsforhold, 2) Lavbeiter, 3) Leveområde og menneskelig påvirkning
- I tillegg vurdering av utviklingstrend og usikkerhet
- Dårligste delnorm bestemmer endelig klassifisering
- Hvis et villreinområde har dårlig kvalitet:
  - Påvirkningsanalyse
  - Tiltaksplan for å oppnå middels eller god kvalitet

Klassifisering pr. delnorm

Klassifisering av samtlige måleparametere

Kvalitetsnormen som kunnskapsgrunnlag – mer enn «trafikklys»

- Datagrunnlag standardiseres og går gjennom kvalitetskontroll
- Kunnskaps-sammenstillinger som utgjør et veldig godt og viktig kunnskapsgrunnlag (kartdata)
- Påvirkningsanalyser – forstå årsakene og truslene
- Godt utgangspunkt for målrettede tiltak

Klassifisering

- Nasjonal ekspertgruppe med 9 fagpersoner oppnevnt 31.mai 2021 av Klima- og miljødepartementet i samråd med berørte departementer
- Supplert med 2 lokale representanter for hvert område, oppnevnt av Miljødirektoratet i juni 2021 etter forslag fra Villreinrådet i Norge
- Gruppa hadde ansvar for klassifisering og eventuelle påvirkningsanalyser
- Ledet og administrert av NINA
- Norsk Villreinsenter sentrale i delnorm 3 leveområder.
- Sluttresultatene er gitt ut som NINA rapport 2126 og 2372

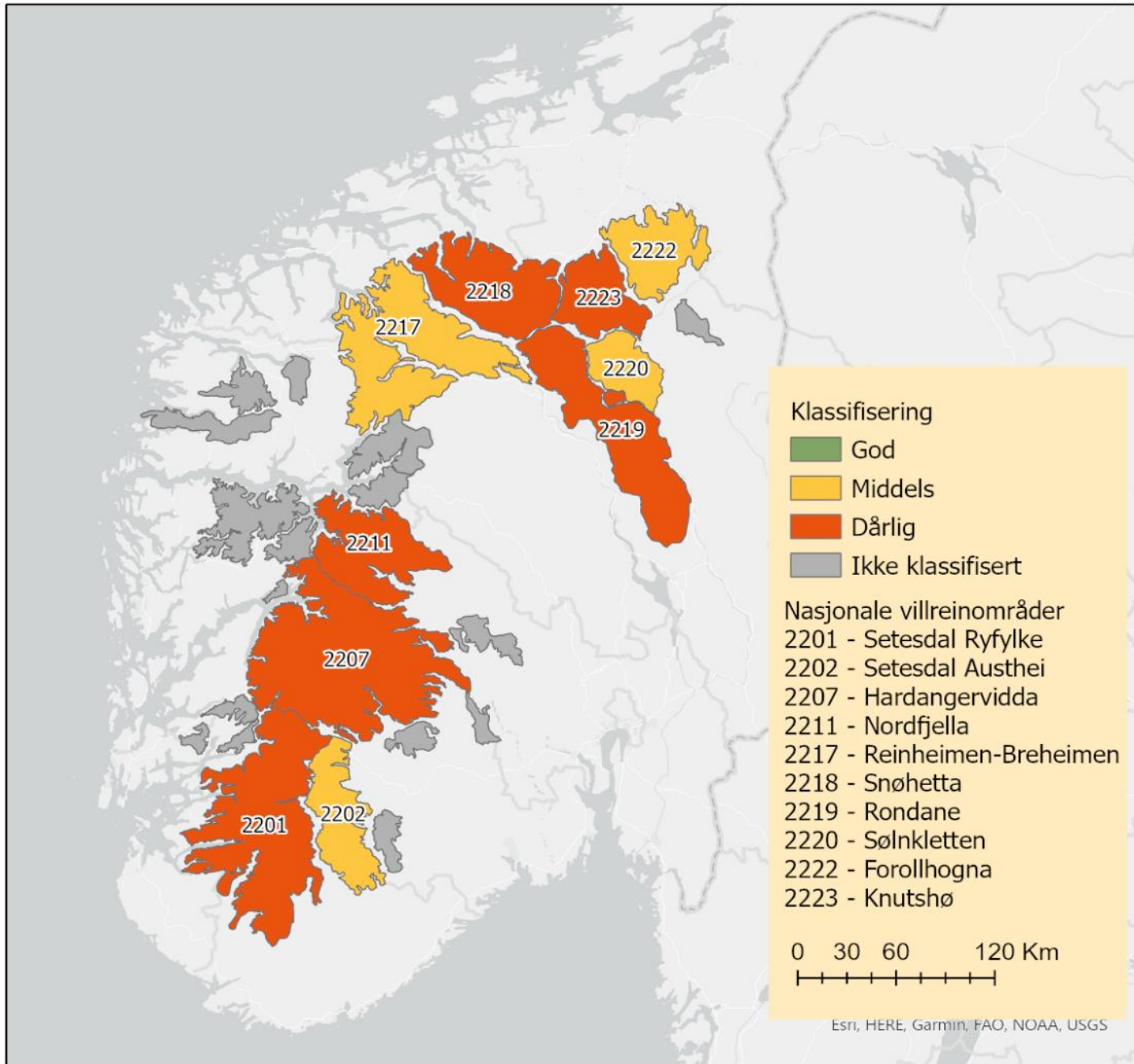
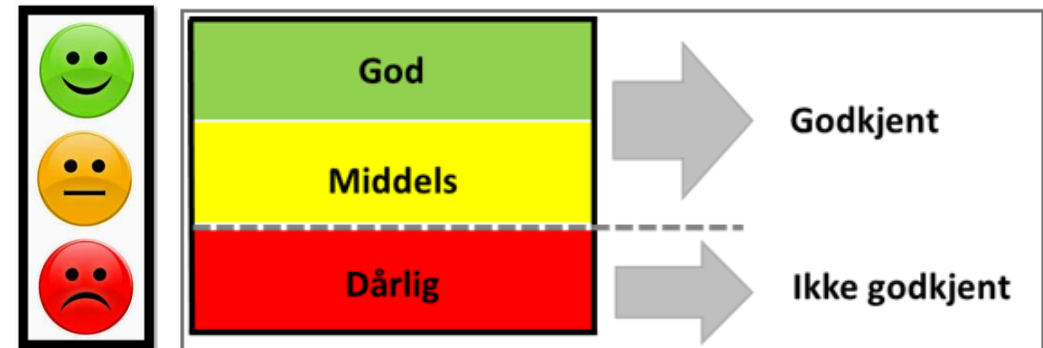

Kvalitetsnorm for villrein – Artikkel 5

- Blir en fastsatt kvalitetsnorm for villrein i et villreinområde ikke nådd, eller er det fare for dette, bør Klima- og miljødepartementet i samråd med andre berørte myndigheter utarbeide en plan for hvordan kvaliteten likevel kan bli nådd. Slike planer skal avveies mot hensynet til igangværende virksomhet av stor samfunnsmessig betydning i området.

Samlet klassifisering - april 2022

«Det er openbart at villreinen
treng kraftfulle tiltak for å betre
situasjonen, seier Eide»

Regjeringa vil betre tilhøva for villrein i Noreg

Nyheit | Dato: 05.10.2022

Utviklinga for villreinen i Noreg har over lang tid gått i feil retning. Regjeringa har difor vedtatt å lage ei stortingsmelding og tiltaksplanar for dei einskilde nasjonale villreinområda. Her vil vil regjeringa vurdere kva for grep som må tas for å berge villreinen.

-Det er eit stort behov for å betre tilhøva for villreinen i Noreg. Det er naudsynt for å sikre at arten overlever. Det er gjort mykje for villreinen dei seinaste åra, men det har ikkje vore tilstrekkeleg. Med stortingsmeldinga ynskjer vi å involvere breitt, og løfte debatten om korleis me skal ivareta villrein i framtida, seier klima- og miljøminister Espen Barth Eide.

Som ledd i arbeidet med stortingsmeldinga vil det og bli igangsett arbeid med tiltaksplanar for dei ti nasjonale villreinområda etter kvalitetsnorma for villrein.

- Stortingsmelding
- Tiltaksplaner

Oppdrag til Statsforvalterne

Lage utkast til tiltaksplaner for åtte (sju) av de nasjonale villreinområdene fordelt på seks ulike planprosesser; 1) Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei, 2) Hardangervidda, 3) Nordfjella, 4) Rondane og *Sølnkletten (utsatt)*, 5) Snøhetta, 6) Knutshø.

- Føringer om prosessene og involvering
- Følg utredningsinstruksen! Beskriv konsekvenser av tiltakene som foreslås og forslag til finansiering
- 1 år fra beskjed til skulle leveres 1.des 2023
- Miljødirektoratet leverte videre til KLD 20. desember

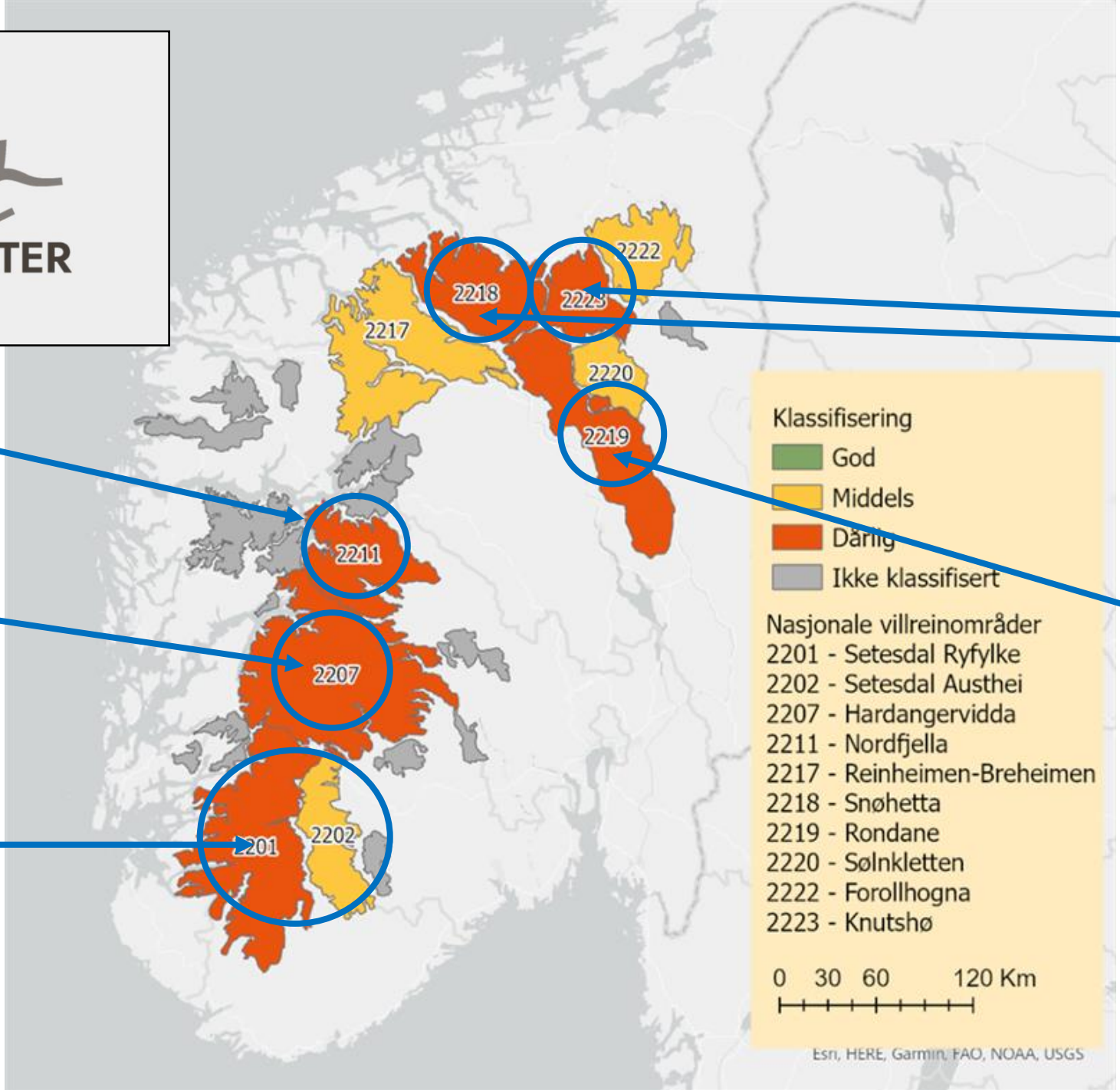
Statsforvalteren i Vestland

Statsforvalteren i Oslo og Viken

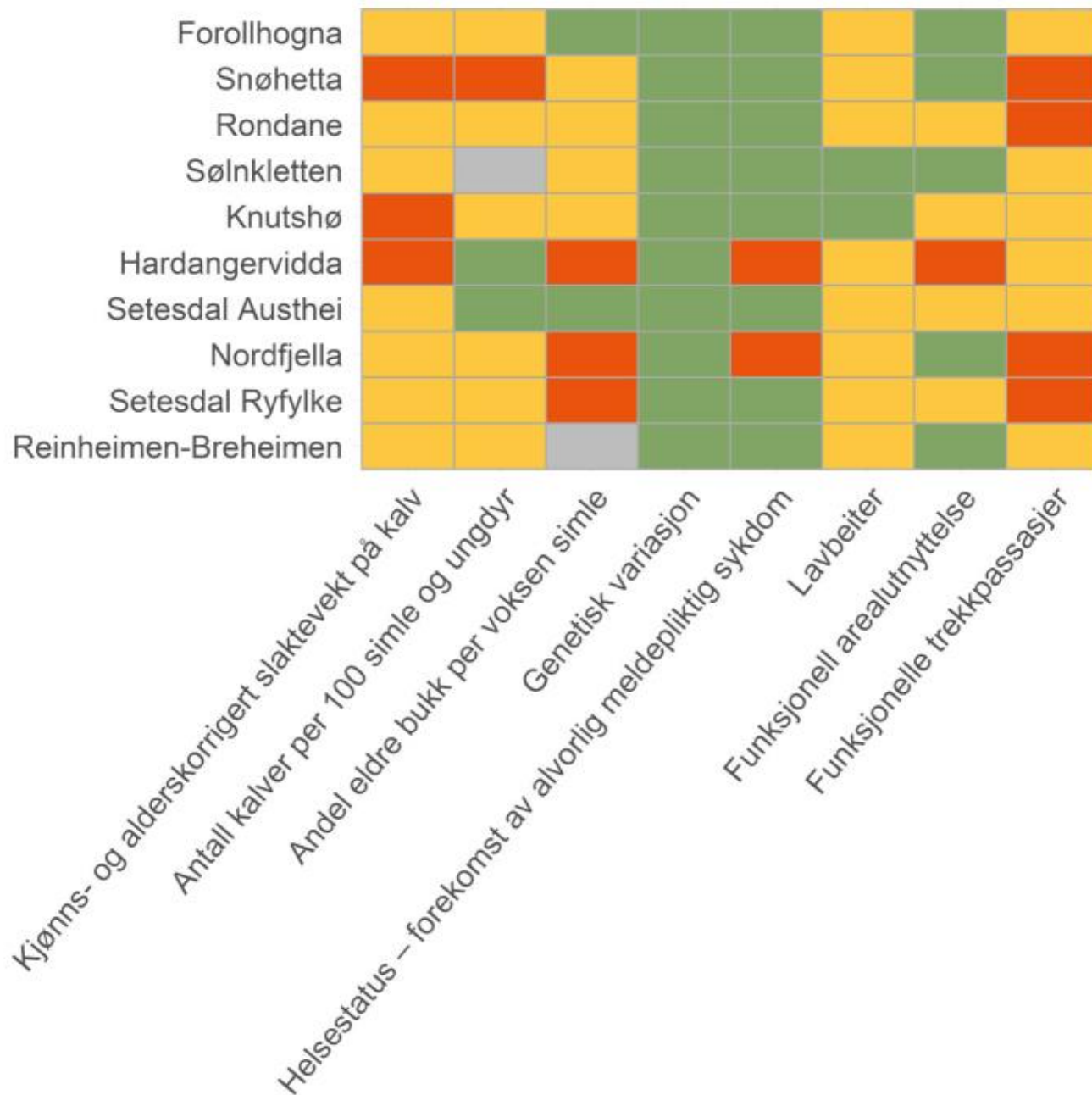
Statsforvalteren i Agder

Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalteren i Innlandet

Hva er formålet med tiltaksplanene?

Miljødirektoratets anbefaling til KLD

- Imponert over arbeidet statsforvalteren, Norsk Villreinsenter og alle deltagere har lagt ned og det de har fått til på tiden de hadde, prosessene som er gjennomført
- Pekte på sentrale tema for tiltak på tvers av flere områder. Forstyrrelse fra ferdsel, motorferdsel på vei og i utmark, restaurering og store infrastruktur prosjekter, Sti og hyttenett, bedre arealforvaltning, stans i utbygging, beitedyr og sjukdomsspredning, uheldige effekter av jakt.
- samfunnsøkonomisk vurderinger – ufullstendig, og krevende.
- Effekt for villreinen er hovedkriteriet – og vi ser at effektive tiltak vil ha konsekvenser

...enn KLD da?

- Bruke inn i arbeidet med stortingsmeldinga, forankre virkemiddel og tiltaksplaner
- KLD vil sende planene på høring, tentativt i 2024.
- Når de fastsettes blir de regjeringens tiltaksplaner.
- I mellomtiden har tiltaksplanene status som FORSLAG. Prosjektgruppene har levert et faggrunnlag
- Hvordan kan vi jobbe videre med forslagene til tiltak som er kommet på bordet mens det ligger hos KLD? (oppfordring til alle)

2126

NINA Rapport

Klassifisering av de fjorten andre villreinområdene! 2023

Christer M. Rolandsen, Torkild Tveraa, Vegard Gundersen,
Knut H. Røed, Hans Tømmervik, Kjersti Kvie, Jørn Våge,
Anna Skarin, Olav Strand

NINA

Norsk institutt for naturforskning

Kvalitetsnormen framover

Klassifiseringa skal gjentas hvert 4. år

Ekspertgruppa har også levert en anbefaling om datagrunnlag og metoder, og om det trengs endringer for å fange det vi ønsker å måle i kvalitetsnormen

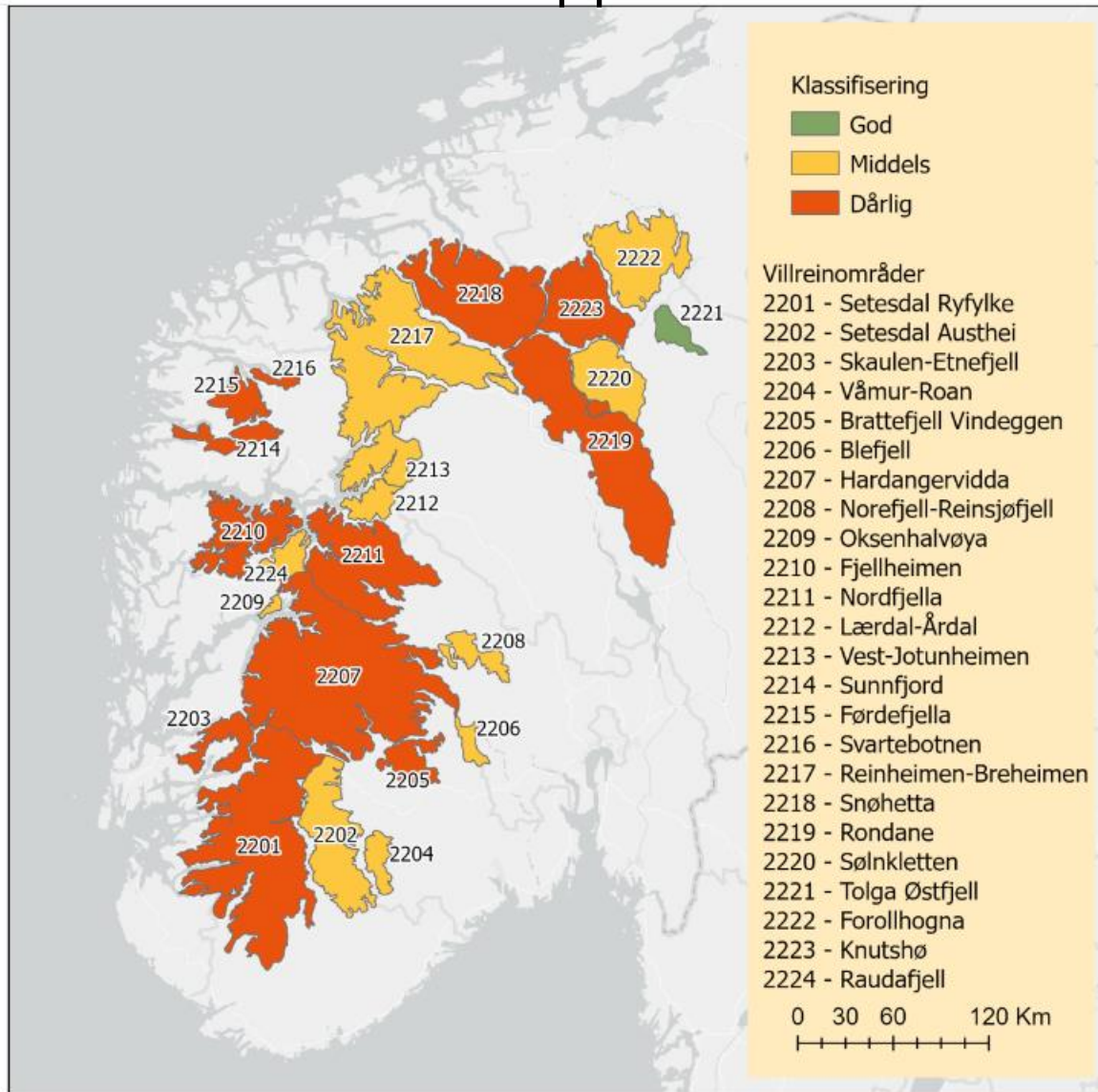
Langsiktig og forutsigbar organisering og finansiering.

Datainnsamling og bearbeiding.

Kvantitative analyser – påvirkningsfaktorer og effekt av tiltak.

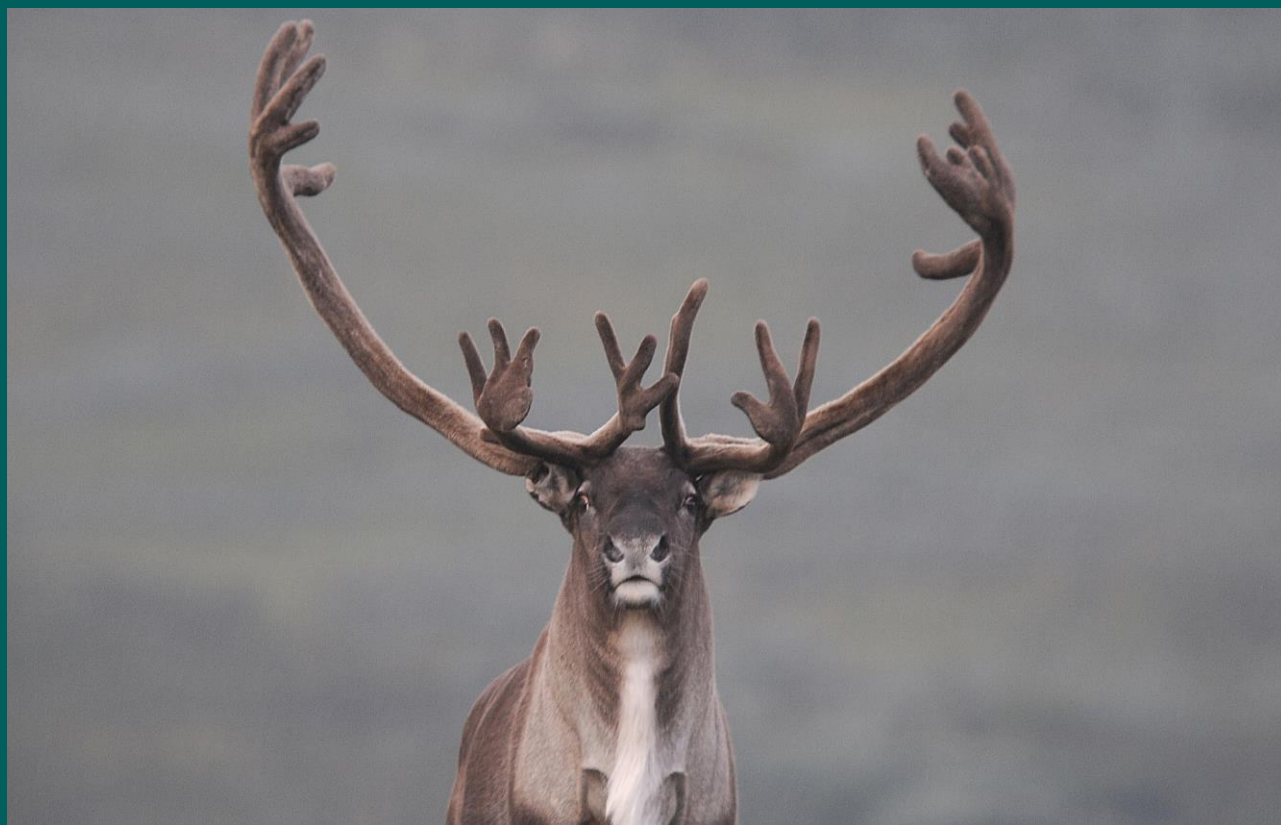

NINA rapport 2372

- Aktuelt med tiltaksplaner i andre områder?
- Tiltaksplaner vs regionale planer
- Andre spørsmål?

Figur 3.3. Helhetsvurdering av alle de 24 villreinområdene klassifisert i 2022 (nasjonale villreinområder) og 2023 (ikke-nasjonale villreinområder). Fargekodene rød, gul og grønn angir at villreinområdet er klassifisert til henholdsvis dårlig, middels eller god kvalitet.

MIK
EMW